

ŠKODA AUTO Vysoká škola

Počítačová simulace logistických procesů

Programování v SimTalk

Jan Fábry

06.04.2023

Programování v SimTalk

Cíl přednášky

- Seznámit se základy jazyka SimTalk a práci s metodami.

ŠKODA AUTO Vysoká škola

Programování v SimTalk

ŠKODA AUTO Vysoká škola

Struktura přednášky

- **Metoda.**
  - Struktura objektu metoda.
  - Syntaxe metody.
  - Klíčová slova.
  - Datové typy.
  - Operace.
  - Komentáře.
  - Konvence.
- **Debug.**
- **Watch Window.**

Programování v SimTalk

ŠKODA AUTO Vysoká škola

Co rozumíme pod pojmem METODA

- Metody jsou **malé části programu**, srovnatelné s procedurou nebo funkcí, napsaném v programovacím jazyce (např. Basic, Pascal, C++).
- V Plant Simulation se programuje pomocí programovacího jazyka „**SimTalk**“:
  - SimTalk je odvozen od programovacího jazyka „**Eiffel**“ a je podobný ostatním programovacím jazykům.
- Metoda je základním prvkem Plant Simulation a je plně **integrována do všech jeho objektů**. Zdrojový kód se zpracovává při spuštění simulace (**Init**) či jejím ukončení (**EndSim**), nebo v průběhu simulačního běhu (pokud je iniciován).

Programování v SimTalk

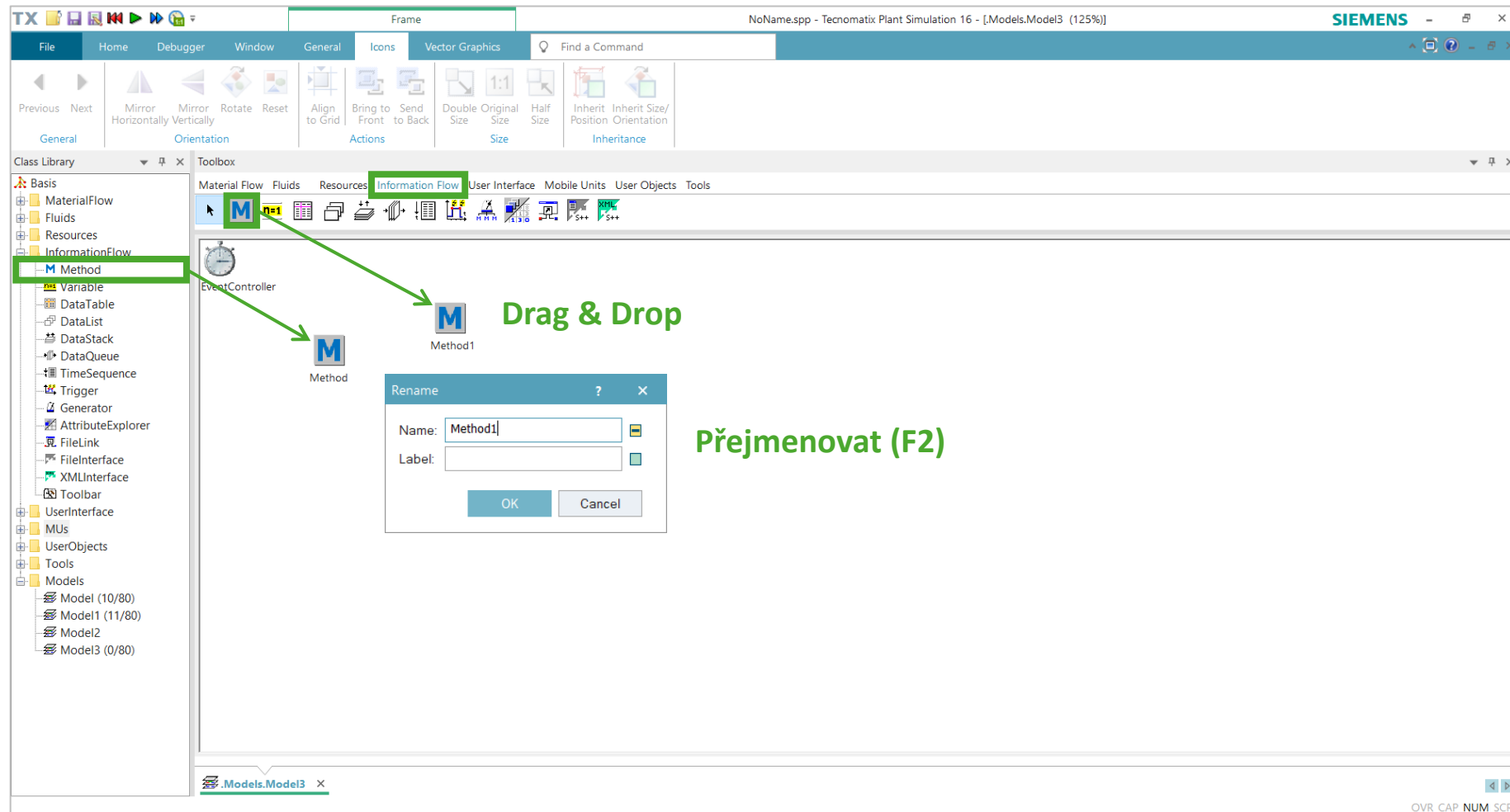
Možnosti, využitelnost a přednosti metod

- Reagují v určitých událostech v **průběhu simulačního běhu**.
- Dotazují se na podmínky **definované uživatelem**.
- Stanovují **podmínky pro běh simulace**.
- Provádí **příkazy**.
- Mění a rozšiřují **chování jednotlivých prvků** simulačního modelu.
- Pomocí **dialogů** nabízí možnost vytvořit model i pro nezkušené uživatele.
- **Využitelnost** metod u všech simulačních modelů.
- Model se pomocí metod stává:
  - **Přizpůsobivým**.
  - **Plně ovladatelným**.
  - **Snadno měnitelným**.

Programování v SimTalk

Prvek Metoda

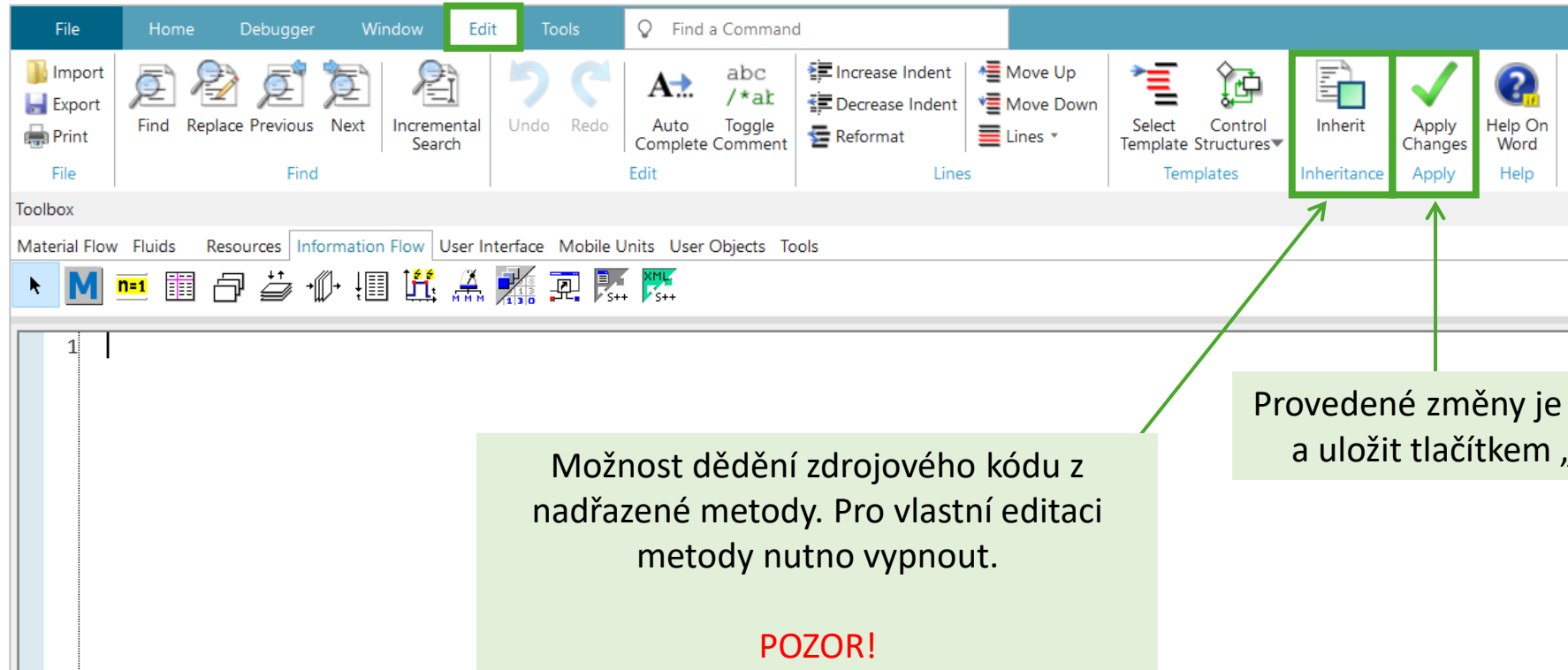

Programování v SimTalk

ŠKODA AUTO Vysoká škola

Základní okno metody, dědění, ukládání

Možnost dědění zdrojového kódu z nadřazené metody. Pro vlastní editaci metody nutno vypnout.

POZOR!

V případě, že po napsání vlastního zdrojového kódu aktivujete funkci dědění, vše se přepíše. Krok zpět není možný!

Provedené změny je vždy třeba potvrdit a uložit tlačítkem „Apply Changes“.

Programování v SimTalk

ŠKODA AUTO Vysoká škola

Základní syntaxe metody

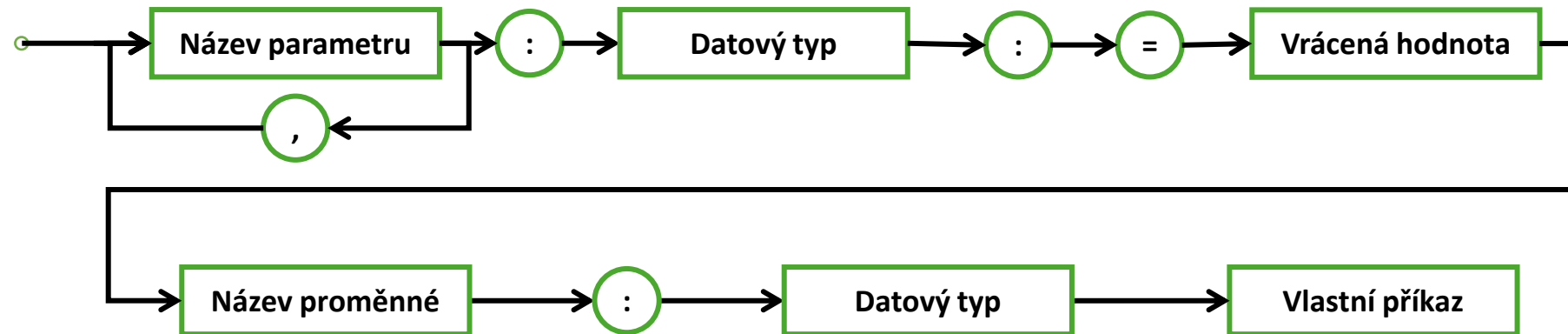
[PARAMETR]	→	Dodatečné informace objektu , který metodu vyvolal, metoda se stává funkcí , počet předaných a deklarováných parametrů i datové typy musí souhlasit.
[VÝSLEDEK FUNKCE]	→	Výsledek funkce (musí být při vrácení hodnoty přiřazen na vyvolávací objekt pomocí klíčového slova „RESULT“).
[LOKÁLNÍ PROMĚNNÉ]	→	Definují se a jsou k dispozici pouze v uvedené metodě . Po zpracování ztrácí svou hodnotu. Při každém novém vyvolání je znovu definována a musí se před použitím deklarovat (definují se pomocí slova „VAR“).
[VLASTNÍ PŘÍKAZY]	→	Provádění metody.

Programování v SimTalk

ŠKODA AUTO Vysoká škola

Syntaxový diagram metody

Programování v SimTalk

Syntaxový diagram metody

- Příklad – funkce vrátí větší ze dvou zadaných hodnot:

```
1 param number1: integer, number2: integer    --datový typ argumentů
2 -> integer                                  --výsledný datový typ
3
4 if number1 >= number2 then                  --zjištění jaké z čísel je větší
5     result:= number1                       --pokud je hodnota 1 větší než hodnota 2 vrácení hodnoty 1
6 else
7     result:= number2                       --v opačném případě vrácení hodnoty 2
8 end
9
```

```
-> integer    --výsledný datový typ
result:= mGetMax(85,25)    --vrácení maxima ze zadaných hodnot pomocí vytvořené metody
```

Volání z jiné metody

Programování v SimTalk

ŠKODA AUTO Vysoká škola

Klíčová slova SimTalk

---

acceleration	downto	method	result	to
and	else	mod	return	true
any	elseif	next	root	until
array	end	not	rootfolder	var
basis	exitloop	object	self	void
boolean	false	or	speed	wait
byref	for	param	stack	waitexpired
continue	forget	pi	stopuntil	waituntil
create	if	print	string	weight
current	integer	prio	switch	when
date	length	queue	table	while
datetime	list	real	then	
div	loop	repeat	time	

Programování v SimTalk

ŠKODA AUTO Vysoká škola

Datové typy

- **Integer** celá čísla (-2 147 483 648; +2 147 483 647)
- **Real** reálná čísla
- **Time** čas (hh:mm:ss.ss)
- **Date** datum (1.1.1970 – 31.12.9999)
- **DateTime** datum včetně času (dd.MM.yyyy HH:mm:ss)
- **Boolean** pravda, nepravda
- **String** řetězec, uvádí se do horních uvozovek " "
- **Object** objekt v simulačním modelu
- **Table** tabulka

Programování v SimTalk

Datové typy

- **Length** přiřazená jednotka [m]*
  - **Speed** přiřazená jednotka [m·sec⁻¹]*
  - **Acceleration** přiřazená jednotka [m·sec⁻²]*
použití u objektů „Line“ a „Transporter“
  - **Weight** přiřazená jednotka [kg]*
  - **Money** obecná proměnná, využívá datový typ REAL
  - **List** sdílí vestavěné vlastnosti objektu CARDFILE
  - **Stack** obdobná funkce jako STACKFILE, využívá LIFO
  - **Queue** vestavěné vlastnosti objektu QueueFile, využívá FIFO
  - **Any** univerzální proměnná, může nabývat všech hodnot
- Rozsah hodnot:
 $-8,9 \cdot 10^{307} \leq \text{real} \leq 8,9 \cdot 10^{307}$

!Datové typy TIME, LENGTH, WEIGHT, SPEED, ACCELERATION nejsou kompatibilní.

* Při výstupu se jednotky převedou na jednotky nastavené uživatelem v sekci **Tools > Model Settings/Preferences > Units >**.

Programování v SimTalk

ŠKODA AUTO Vysoká škola

Operace

- **Přiřazení hodnoty:**
  - `<Objekt>.<atribut> := <nová hodnota>`
- **Logické operátory:**
  - Symboly (= , /= , > , >= , < , <= , ~=)
  - Hodnoty (true , false)
  - Operátory pro spojení (and , or , not)
- **Aritmetické operátory:**
  - Sčítání, odčítání, násobení, dělení (+ , - , * , /)
  - Funkce (goniometrická, logaritmická, exponenciální)
- **Vstupní a výstupní operace:**
  - Slouží pro přenos dat ze vstupních a výstupních parametrů

Programování v SimTalk

Logické operátory

- Operátory pro datový typ **Integer**:

Symbol	Popis	Typ výsledku	Příklad
+	Sčítání	integer	
-	Odčítání	integer	
*	Násobení	integer	
//	Celočíselné dělení	integer	17//5=3
\%	Zbytek po dělení	integer	17\%5=2
/	Dělení	integer, real	
=	Roven	boolean	
/=	Není roven	boolean	
>	Větší	boolean	
<	Menší	boolean	
>=	Větší nebo roven	boolean	
<=	Menší nebo roven	boolean	

Programování v SimTalk

Logické operátory

- Operátory pro datový typ **Real** a **Boolean**:

Symbol	Popis	Typ výsledku
+	Sčítání	real
-	Odčítání	real
*	Násobení	real
/	Dělení	real
=	Roven	boolean
/=	Není roven	boolean
>	Větší	boolean
<	Menší	boolean
>=	Větší nebo roven	boolean
<=	Menší nebo roven	boolean
~=	Přibližně roven	boolean
<~=	Menší nebo přibližně roven	boolean
>~=	Větší nebo přibližně roven	boolean

Programování v SimTalk

Logické operátory

- Operátory pro datový typ **String**:

Symbol	Výraz	Popis	Typ výsledku	Syntaxe
+		Sčítání	string	
=		Roven	boolean	
/=		Není roven	boolean	
==		Přibližně roven (nerozlišují se malá a velká písmena)	boolean	
	strToLower	všechna velká písmena změní na malá	string	<i>strToLower(<string>)</i>
	strToUpper	všechna malá písmena změní na velká	string	<i>strToUpper(<string>)</i>
	strCopy	zkopírování části řetězce	string	<i>strcopy(<string>,<integer1>,<integer2>)</i>
	strIncl	vkładání textu do řetězce	string	<i>strincl(<string1>,<string2>,<integer>)</i>
	strOmit	mazání části řetězce	string	<i>stromit(<string>,<integer1>,<integer2>)</i>
	strlen	určí délku řetězce	integer	<i>strlen(<string>)</i>
	strlpos	určí pozici textu v řetězci	integer	<i>strpos(<string1>,<string2>)</i>

Programování v SimTalk

Logické operátory

- Výrazy datového typu **Boolean** (TRUE, FALSE):
  - Výsledek logické hodnoty při použití spojek **and**, **or**, **not**.

Proměnná	Spojka	Proměnná		Výsledek
TRUE	and	TRUE	→	TRUE
TRUE	and	FALSE	→	FALSE
FALSE	and	TRUE	→	FALSE
FALSE	and	FALSE	→	FALSE
TRUE	or	TRUE	→	TRUE
TRUE	or	FALSE	→	TRUE
FALSE	or	TRUE	→	TRUE
FALSE	or	FALSE	→	FALSE
	not	TRUE	→	FALSE
	not	FALSE	→	TRUE

Programování v SimTalk

Funkce

- Funkce pro datový typ **String**:
  - **strToLower**
    - `print strToLower("ABCDEF")`   -- vrátí „abcdef“
  - **strToUpper**
    - `print strToUpper("abcdef")`   -- vrátí „ABCDEF“
  - **strCopy**
    - `print strCopy("abcdef",2,3)`   -- vrátí „bcd“
    - `print strCopy("abcdef",4,10)`   -- vrátí „def“
    - `print strCopy("abcdef",-1,4)`   -- vrátí „ab“ (-1 a 0 jsou počítané)

Programování v SimTalk

Funkce

- Funkce pro datový typ **String**:
  - **strIncl**
    - `print strIncl("XYZ","abcdef",3)` -- vrátí „abXYZcdef“
    - `print strIncl("XYZ","abcdef",-1)` -- vrátí „XYZabcdef“
    - `print strIncl("XYZ","abcdef",1)` -- vrátí „XYZabcdef“
    - `print strIncl("XYZ","abcdef",20)` -- vrátí „abcdefXYZ“
  - **strOmit**
    - `print strOmit("abcdef",3,2)` -- vrátí „abef,“
    - `print strOmit("abcdef",0,3)` -- vrátí „cdef“ (0 je počítaná)
  - **strlen**
    - `print strlen("abcd")` -- vrátí 4
  - **strpos**
    - `print strlpos("b","abcdfb")` -- vrátí 2

Programování v SimTalk

Funkce

- Změna **datového typu**:

Funkce	Argument	Výsledek
to_str	(<...>)	string
num_to_bool	(<integer>)	boolean
bool_to_num	(<boolean>)	real
str_to_num	(<string>)	real
str_to_bool	(<string>)	boolean
str_to_time	(<string>)	time
str_to_date	(<string>)	date
str_to_datetime	(<string>)	datetime
str_to_length	(<string>)	length
str_to_weight	(<string>)	weight
str_to_speed	(<string>)	speed
str_to_obj	(<string>)	object

Programování v SimTalk

ŠKODA AUTO Vysoká škola

Komentář v metodě

- Slouží jako **poznámky** na formulované pokyny v metodě. Pokyny se tak stávají srozumitelnějšími i pro jinou osobu a v samotné metodě tak **zlepšují orientaci**.
- Text je v metodě odlišen **zelenou barvou**.
- Tvorba komentáře:
  - Jednořádkové** komentáře „ -- text “.
  - Víceřádkové** komentáře „/* text */“.

The screenshot shows the SimTalk IDE interface. The top menu bar includes File, Home, Debugger, Window, Edit, and Tools. The Tools menu is open, showing options like Undo, Redo, and Auto Complete. The code editor displays the following code:

```
1
2  --jednořádkový komentář
3
4  /* víceřádkový
5     komentář */
6
```

Programování v SimTalk

ŠKODA AUTO Vysoká škola

Konvence v metodě

- V nápovědě k Plant Simulation platí pro usnadnění čtení následující konvence týkající se pravopisu:
  - **Formulace** v metodách jsou psány **proporčním písmem**.
  - **Názvy atributů** začínají **velkým** písmenem (např. `BufFe.Capacity`).
  - **Názvy metod** začínají **malým** písmenem, skládá-li se metoda ze dvou slov, začíná druhé slovo velkým písmenem (např. `liSOVna.Removeobserver`).
  - **Klíčová slova** jsou psána **modrým** písmem.
  - **Komentáře** jsou psány **zeleným** písmem.

Programování v SimTalk

Debug v metodě

- **Okamžité zastavení** v aktuálním kroku vykonávané metody z důvodů hlášení.
- **Důvody hlášení Debug:**
  - Automaticky při chybě, která brání vykonání metody.
  - Manuálně pro vybrané sledování a hledání chyby.
  - Účelově pro hlášení nevykonané akce (např. `if @.Move() then else debug; end;`).
- **Aktivace Debug:**
  - Automaticky při výskytu chyby během doby simulace.
  - Nastavení zarážky (class/instance breakpoint).
  - Manuálně během provádění metody (v nabídce menu, funkční klávesou F8).
  - Přímým napsáním „Debug“ do vlastního příkazu metody.
- Při aktivaci Debug se **otevře okno** zobrazující metodu, která tento stav vyvolala.

Programování v SimTalk

ŠKODA AUTO Vysoká škola

Okno Debug

- Definování lokálních proměnných
- Zarážka (Class Breakpoint)
- Vlastní příkazy
- Aktuální pozice zpracování metody

The screenshot shows the SimTalk IDE's debug window. The main area displays code with a yellow highlight on the `debug` line. A red dot on the left margin indicates a breakpoint. Below the code editor is a 'Watch window' with a table of variables and their values.

```
var a: real := 5
var b: real := 10
var S: real := a * b
debug
print S
```

Name	Value
a	5.0
b	10.0
S	50.0

Sledovací okno (Watch window)

Programování v SimTalk

Sledovací okno (Watch window)

- **Informuje** o aktuálním inicializačním a volajícím prvku, stavu proměnných apod.
- Podokno „**Variables**“ a „**Anonymous Identifiers**“:
  - Zobrazení proměnných veličin.
- Sloupec „**Value**“:
  - Zobrazení aktuálního statusu, resp. hodnoty proměnných veličin.
  - „**VOID**“ – status/hodnota není k dispozici (prázdná veličina).

Name	Value
@	VOID
?	VOID
current	.Models.Model
self	.Models.Model.Method
root	.Models.Model
rootfolder	VOID

Name	Value
a	5.0
b	10.0
S	50.0

Programování v SimTalk

Sledovací okno (Watch window)

- „@“
  - Anonymní identifikátor pro pohybující se prvky (prvky knihovny MU).
  - Slouží jako iniciátor, tj. ten, který metodu spouští.
- „?“
  - Anonymní identifikátor pro statické prvky (prvky knihovny Material Flow).
  - Obvykle je to volající prvek, tj. ten, kterým je metoda volána.
- „S, a, b“
  - Definované lokální proměnné, které metoda zpracovává.

Name	Value
a	5.0
b	10.0
S	50.0

ŠKODA AUTO Vysoká škola

Děkuji za pozornost

Jan Fábry

Katedra řízení výroby, logistiky a kvality

✉ fabry@savs.cz

🌐 www.janfabry.cz

www.savs.cz